

3. Al treilea martor al acuzării (Scriptura) și demonstrarea vinovăției iudeului

- 2:17-3:8 -

Nu propovăduirea Legii, ci împlinirea ei

Pavel invocă **al treilea martor** al acuzării, și anume **Scriptura** și face acest lucru pentru a pune în lumină vinovăția Iudeilor. Metoda pe care o abordează Pavel pentru a dovedi vinovăția iudeilor este genială. Este important să observăm că el nu abordează metoda folosită de Isus în predica de pe munte din Matei cap. 5-7. În acel context, iudeii au scăzut standardele Legii, și astfel ei se credeau neprihăniți.

Scopul principal al predicii de pe munte nu este propunerea unei legi noi, superioare (deși Hristos aduce și elemente noi), ci este **redescoperirea adevăratelor standarde ale Legii lui Moise**. Astfel, Domnul Isus, le aduce aminte că alături de porunca "să nu preacurvești", este și porunca "să nu poftesti", că alături de porunca "să nu ucizi", este și porunca "să nu rostești vorbe urâte aproapelui tău" etc. Astfel, el demască falsitatea neprihănirii fariseilor, și cheamă pe popor să împlinească adevăratele standarde ale Legii. Dar Pavel nu abordează această metodă. De exemplu, el invocă anumite nelegiuiri ca furtul, preacurvia, jefuirea templelor, deși ar fi putut aduce în discuție călcări de lege mai subtile și mai frecvente ca pofta, îngrijorarea, mânia etc. Este evident că Pavel nu folosește metoda aleasă de Domnul Isus în predica de pe munte. Atunci ce metodă folosește Pavel?

Observăm faptul că Pavel se adresează conștiinței iudeului cu scopul de a desființa mecanismele de apărare ale acestuia, prin intermediul cărora iudeul se ascunde de vinovăție. Dacă citim cu atenție pasajul, vom descoperi mai multe verbe și expresii prin care este descris iudeul, verbe care pun în lumină mecanismele de apărare utilizate de acesta. Esența mecanismelor de apărare pare a fi aceeași, și anume: substituirea împlinirii Legii cu ceva care aprobă Legea.

Astfel, **primul mecanism** de apărare în care lovește Pavel este **cunoașterea**, și acesta poate fi formulat astfel: "Cunoaștem Legea, deci suntem de partea ei, deci suntem plăcuți lui Dumnezeu." **Al doilea mecanism** de înșelare și adormire a conștiinței iudaice este **verbalizarea** și poate fi formulat astfel: "Propovăduim Legea, deci suntem de partea ei, deci suntem plăcuți înaintea lui Dumnezeu." **Al treilea mecanism** de apărare este reprezentat de **compararea cu Neamurile** cufundate mai adânc în păcat și judecarea acestora: "Ei sunt atât de răi, noi suntem mai buni ca ei, deci suntem de partea Legii, deci suntem plăcuți înaintea lui Dumnezeu." Mesajul lui Pavel este însă foarte clar: nici cunoașterea Legii, nici propovăduirea ei, nici condamnarea neamurilor nu te pot face plăcut înaintea lui Dumnezeu și nu pot substitui împlinirea Legii. Pentru a face și mai clar acest mesaj pentru Iudei, Pavel invocă trei păcate evidente: furtul, preacurvia și jefuirea templelor și le aduce aminte că propovăduirea lor nu poate înlocui împlinirea Legii. Cum această afirmație este acceptată pentru aceste fărădelegi evidente, ea va fi apoi mai ușor acceptată și pentru celelalte păcate mai "subtile". Apoi, Pavel utilizează din nou metoda din 2:1-3. Pavel pornește de la judecata iudeilor cu privire la Neamuri în anumite domenii ale moralității, după care se întoarce la același domenii ale moralității, dar în viața iudeului de această dată. Când este vorba

să predice altora, mesajul iudeilor este clar și curat: trebuie să împlinești legea dacă vrei să fii plăcut lui Dumnezeu. Dar când este vorba de propria-i viață, iudeul nu mai judecă atât de clar. Deodată își pierde luciditatea, și își aduce aminte că el este de fapt de partea Legii, căci o cunoaște și o propovăduiește Neamurilor neștiutoare și păcătoase. Pavel invocă luciditatea mecanismelor de apărare când este vorba să predice altora, după care îi îndeamnă pe iudei să se judece cu aceiași luciditate cu care predică altora. Este uimitoare diferența de perspectivă între modul în care îi judecăm pe alții și modul în care ne judecăm pe noi înșine. De aceea, atunci când judecăm o situație din viața noastră și vrem să facem o alegere, este bine mai întâi să ne gândim ce sfat am da unei persoane care s-ar afla în aceeași situație ca și noi, sau cum am judeca noi o persoană străină nouă care face aceiași alegere.

Este atât de potrivit citatul pe care îl aduce în discuție Pavel aici. Este un citat din Samuel, când Natan îl muștră pe David și aduce aminte că din pricina curviei și crimei lui neamurile l-au hulit pe Domnul. Citatul, în acest context, are mai multe mesaje pentru iudei. Primul lovește în mândria iudeului care judecă neamurile neștiutoare. Pavel le spune:

"voi judecați neamurile pentru starea lor, dar nu uitați că și voi sunteți responsabili de hulirea Numelui Domnului printre popoare. Dacă voi ați fi sare și lumină și v-ați împlini mandatul preoției dat de Domnul, Numele Domnului ar trebui înălțat printre popoare."

Al doilea mesaj le aduce aminte că chiar regele lor preaiubit, David, mândria națiunii lor, a falimentat în împlinirea Legii. Al treilea mesaj evidențiază faptul că David a încercat să folosească aceleași mecanisme de apărare pentru a se ascunde de vinovăție. Într-adevăr, dacă analizăm cu atenție discuția dintre Natan și David observăm pe de o parte că David cunoaște Legea și vrea să o aplice în viața altora ("acel om este vrednic de moarte! să dea înapoi ce a furat..."), iar pe de altă parte că Natan folosește aceeași metodă ca Pavel pentru a dovedi vinovăția marelui iudeu David. El face apel la luciditatea mecanismelor de apărare când este vorba să-l judece pe altul, după care provoacă această luciditate să analizeze chiar viața persoanei în cauză. Luni de zile, David s-a ascuns de vinovăție, amăgindu-se că este de partea Legii propovăduind-o altora. Natan îi aduce aminte că aceiași Lege trebuie să și-o propovăduiască mai întâi sieși. David capitulează și se căiește înaintea Domnului.

Nu tăierea împrejur, ci împlinirea Legii

Pavel alege să trateze separat mecanismul de apărare ce poate fi formulat astfel: "Sunt tăiat împrejur, deci sunt ales de Dumnezeu, deci sunt plăcut Lui." Esența acestui mecanism de amăgire a conștiinței este aceeași: împlinirea Legii este substituită cu un element care aprobă legea. faptul că Pavel tratează separat acest mecanism de apărare îmi sugerează faptul că el avea o forță teribilă în mintea iudeului. Doctrina tăierii împrejur din pentateuh stiplua foarte clar:

- tăierea împrejur fizică este doar semnul apartenței la poporul istoric al lui Dumnezeu, poporul care îl va aduce pe scena lumii pe Mesia (de aceea a fost aleasă tocmai tăierea împrejur ca semn distinctiv);
- tăierea împrejur a inimii este semnul apartenței la poporul spiritual al lui Dumnezeu, care va moșteni pământul restaurat împreună cu Avraam;
-
- apartenența la poporul istoric nu implică în mod necesar și apartenența la poporul spiritual;
- apartenența la poporul spiritual nu este condiționată de apartenența la poporul istoric;

Pavel afirmă din nou adevărata doctrină despre tăierea împrejur. Nu avem acum timp să așternem pe hîrtie observațiile cu privire la metoda pe care o folosește el, însă ceea ce este de reținut este că apartența la un popor ales, cu un semn distinctiv, cu anumite avantaje spirituale față de alte comunități se poate transforma într-un mecanism teribil de amăgire a conștiinței și poate substitui în plan mental împlinirea Legii în contextul relaționării cu Dumnezeu.

Și dacă unii n-au crezut?

Pavel a desființat pînă acum mecanismele de apărare ale conștiinței Iudeului și a insistat asupra faptului că nici cunoașterea, nici propovăduirea, nici compararea cu alții mai cufundați în imoralitate, nici tăierea împrejur, nici apartenența la un popor ales nu pot substitui împlinirea Legii. În ultimul pasaj (3:1-8) dedicat celui de al treilea martor al acuzării, Pavel tratează implicațiile necredinței Iudeilor și răspunde unor posibile obiecții sau ce ar decurge din starea de apostazie a poporului ales.

Prima întrebare pe care o tratează Pavel are în vedere folosul tăierii împrejur și întîietatea Iudeului. În cele din urmă, dacă împlinirea Legii a unuia dintre Neamuri, i se va socoti ca tăiere împrejur, atunci tăierea împrejur fizică, mai are ea vreun folos? Pavel răspunde: cu siguranță, din pricina faptului că celor tăiați împrejur fizic Dumnezeu le-a încredințat Scripturile, cel de-al treilea martor al acuzării. Neamurile au acces la revelația lui Dumnezeu prin creație și prin conștiință, dar Israel a avut acces la o revelație superioară. Deși Legea este scrisă în conștiința fiecărui om, Legea scrisă a lui Israel articulează, reactivează, adîncește și probabil detaliază Legea din conștiința omului. Legea primită direct de la Dumnezeu la Sinai este sigură, clară, imuabilă, este un reper constant în ciuda stării de păcat a individului și a comunității. Pe cînd legea conștiinței, deși nu poate fi anulată, prin persistența în păcat i se diminuează claritatea și forța.

Ba mai mult, Legea împreună cu celelalte Scripturi ale Vechiului Testament revelează mai clar caracterul lui Dumnezeu și revelează și lucruri noi despre Dumnezeu, voia Sa și planurile Sale. Oferă răspunsuri la întrebări dificile (de ex.: apariția răului în lume etc.) și ne descoperă planul minunat de restaurare prin Mesia a Universului decăzut. Creație, conștiință, Scriptura...este evident că lumina revelației este din ce în ce mai puternică. Deci concluzia este că există o întîietate a Iudeului și că poporul ales se bucură de marele privilegiu și avantaj de a avea acces la cea de-a treia și cea mai puternică sursă a revelației, și anume Scriptura. A doua posibilă obiecție pe care o pune în discuție Pavel este: necredința Iudeilor va nimici ea credințioșia lui Dumnezeu? Observăm faptul că Pavel introduce termenul de necredință și nu-l mai folosește pe cel invocat pînă acum, și anume, cel de nelegiuire, neascultare, neîmplinire a Legii. El ne atrage atenția că rădăcina neascultării este necredința.

Într-adevăr, atît în cazul Neamurilor, cît și în cazul Iudeilor, neîncrederea în Creatorul care li s-a revelat i-a determinat să se dedea la îndumnezeire și fărădelege. Dar cum ar putea necredința unora (de-a lungul istoriei, cei mai mulți dintre evrei nu au crezut în Yahwe) să nimicească, să anuleze, să umbrească credințioșia lui Dumnezeu? La care aspect al credințioșiei lui Dumnezeu se referă Pavel? Ar fi putea fi două variante: fie este vorba de credințioșia lui Dumnezeu de a împlini făgăduințele Sale pentru Israel (Dumnezeu a făcut anumite promisiuni lui Israel, dar el nu a crezut...cum își va mai putea Dumnezeu împlini făgăduințele Sale?), fie este vorba de credințioșia lui Dumnezeu de a pune umanității suficiente resurse pentru ca aceasta să creadă în El (dacă Israel care avut acces la cea mai clară și puternică sursă a revelației nu a crezut, înseamnă că în cele din

urmă nici nu se putea crede și Dumnezeu nu a fost credincios în a pune suficiente resurse omului pentru ca acesta să îl poată urma.)

Oare care din variante este cea la care se referă Pavel în Romani cap.3? Tema credințioșiei lui Dumnezeu față de promisiunile făcute lui Israel este dezbătută pe larg în cap. 9-11. Să facă de pe acum Pavel aluzie la această temă controversată? Pentru a răspunde la astfel de întrebări trebuie să analizăm cu atenție contextul imediat și modul în care continuă Pavel. Următoarele idei vor avea o relevanță mai mare sau mai mică pentru cele două variante propuse.

Următoarea afirmație a lui Pavel este: „Nicidecum! Dimpotrivă, Dumnezeu să fie găsit adevărat și toți oamenii să fie găsiți mincinoși, după cum este scris: „Ca să fii găsit neprihănit în cuvintele Tale, și să ieși biruitor când vei fi judecat.” Ideile din această afirmație îmi sugerează mai degrabă o legătură cu a doua variantă de interpretare care pune în discuție credințioșia lui Dumnezeu în a pune suficiente resurse omului pentru ca acesta să creadă. Totuși oamenii vor fi găsiți mincinoși. Oare la ce minciună se referă Pavel aici? Din context se pare că este vorba în special de minciuna prin care omul vrea să-și adoarmă conștiința și vrea să se dezvinovățească înaintea lui Dumnezeu. Omul a înăbușit prin minciună adevărul lui Dumnezeu și a început să se dezvinovățească mințind astfel:

nu L-am putut cunoaște nici pe Dumnezeu, nici voia Sa, și nici nu am avut resurse suficiente pentru a crede în El. Însă necredința lor justificată prin minciună va nimici ea credințioșia lui Dumnezeu? Nicidecum, ci toți oamenii vor fi găsiți mincinoși și Dumnezeu va fi găsit la judecată drept și adevărat. El va fi găsit adevărat ca singură sursă a vieții care S-a făcut cunoscut omenirii, care Și-a descoperit voia Sa oamenilor, care a pus la dispoziția acestora suficiente resurse ca aceștia să creadă în El. Oamenii însă, vor fi găsiți ca unii care au ales să creadă minciuna fericirii prin îndumnezeire, și care apoi au înăbușit prin minciună adevărul despre Dumnezeu din conștiința lor și s-au dezvinovățit mințind în fel și chip.

Într-adevăr citatul ilustrativ este din Ps.51 în care David, după ce cel puțin 9 luni de zile și-a justificat și negat păcatul prin tot felul de minciuni, capitulează și își recunoaște vina înaintea lui Dumnezeu spunând: „Împotriva Ta, numai împotriva Ta am păcătuit și am făcut ce este rău înaintea Ta; așa că vei fi drept în hotărîrea Ta și fără vină în judecata Ta.” În ziua judecății toți oamenii vor capitula și vor recunoaște că deși L-au cunoscut pe Dumnezeu nu L-au proslăvit, deși I-au cunoscut voia, nu I-au împlinit-o, și deci vor recunoaște că ei sunt mincinoși, iar Dumnezeu este adevărat și drept. Este foarte interesant că atunci când Pavel citează din Ps.51, el îl și interpretează insistînd pe faptul că Dumnezeu se va lăsa judecat. Cu alte cuvinte, nu va fi un Despot care își va impune oricum voia suverană, și El Se va lăsa analizat și judecat de toți oamenii și de tot cerul și va fi găsit de to aceștia adevărat și drept în revărsarea judecății Sale. Astfel, necredința oamenilor nu va umbri credințioșia lui Dumnezeu în a pune la dispoziție suficiente resurse, ci pentru că este o necredință vinovată ea va înălța credințioșia și dreptatea lui Dumnezeu.

Într-adevăr, prin nelegiurea omului dreptatea lui Dumnezeu se va vedea și mai clar. Cum așa? Măcar din două motive. Dumnezeu Și-a descoperit din veșnicie dreptatea Sa. Dar nelegiurea omului îl provoacă să judece și să pedepsească. Este un cadru nou în care Dumnezeu își revelează dreptatea și și-o revelează mult mai clar în judecată. Cartea Apocalipsa este cartea revărsării judecății lui Dumnezeu. Însă revărsarea mîniei este acompaniată cu cîntece de slava din partea cerului care în acest nou context determinat de nelegiurea oamenilor poate rosti cu reverență: „drept ești Tu, Doamne, să judeci pămîntul!”. A doua perspectivă are în vedere că prin nelegiurea sa omul contestă dreptatea lui Dumnezeu. Dumnezeu Se lasă contestat, dar în cele din urmă Se dovedește a fi drept și adevărat. Această răsturnare de situație – inculpatul este declarat de toți nevinovat – nu face decît să pună și mai mult în lumină neprihănirea lui Dumnezeu.

La fel, minciuna omului pune și mai mult în lumină adevărul lui Dumnezeu. Prin minciuna sa omul a contestat pe Dumnezeu și dreptatea Sa. Pe de o parte omul a afirmat că există fericire și armonie și în afara autorității lui Dumnezeu, iar pe de altă parte a afirmat că Dumnezeu nu îi oferă suficiente motive ca să creadă. Însă istoria umanității fără Dumnezeu, este o istorie a păcatului și durerii, este o idolatrie tragică. Este o demonstrație atât de clară că fără Dumnezeu nu există fericire și armonie. Astfel, Adevărul despre Sine că El este singura sursă a vieții strălucește și mai mult. Apoi, acuzațiile mincinoase ale umanității ne fac la început să ne îndoim de adevărul despre Dumnezeu. **Însă Cel atât de contestat și acuzat de întreaga omenire, va fi declarat adevărat chiar de către toți cei care îl condamnău.** Oare nu va străluci și mai mult adevărul lui Dumnezeu?